

AU Aarhus/Herning

HD 1. del

ERHVERVSRET

Skriftlig eksamen, 10. august 2023

Varighed: 4 timer

Vejledende vægtning:

Opgave 1: 30 %

Opgave 2: 40 %

Opgave 3: 30 %

Den angivne vægtning er vejledende og har alene til formål at angive, hvordan eksaminanderne kan disponere eksamenstiden.

SUMMARISK RETTEVEJLEDNING

En rettevejledning er - som navnet siger - en vejledning til lærere og censorer og tjener også til at sikre, at karaktergivningen sker på et ensartet grundlag. En rettevejledning er altså ikke primært en besvarelsesvejledning, til brug for de studerende, men selvfølgelig kan en rettevejledning også være en vejledning for en studerende, som har arbejdet med besvarelsen af en given opgave. Yderligere bemærkes, at der i overskriften til rettevejledningen står, at den er "summarisk".

Den studerendes eksamensbesvarelse bedømmes ud fra rettevejledningens rammer, men vigtigt er også det helhedsindtryk besvarelsen giver såvel i henseende til den stillede opgave som i henseende til den kvalifikationsbeskrivelse Universitetet har opstillet for faget Erhvervsret - se nedenfor.

Kvalifikationsbeskrivelse for faget Erhvervsret

VIDEN:

- Viden om den juridiske metode og de juridiske retskilder og principper nødvendig for at analysere konkrete problemstillinger
- Identifikation og analyse af juridiske problemstillinger
- Bedømmelse af fakta i en konkret problemstilling og af hvorvidt disse er relevante eller irrelevante for en juridisk problemstilling

FÆRDIGHEDER:

- At anvende juridisk metode og juridiske argumentationsteknikker i forbindelse med de givne problemstillinger
- At formulere sig skriftligt klart og juridisk relevant med henvisning til de korrekte retskilder

KOMPETENCER

- At formidle juridiske problemstillinger og løsningsmodeller klart og overbevisende under anvendelse af de korrekte fagtermer og begreber
- At forudsige den korrekte juridiske løsning på en problemstilling/case, som den må kunne forventes at blive, såfremt problemstillingen skulle afgøres af en domstol eller lignende juridisk kompetent afgørelsesmyndighed

Opgave 1

1.1. Giv en begrundet redegørelse for, hvorledes konflikten mellem Lorenz Petersen og Poul Madsen bør løses. (Det udlånte frimærke, som videresælges)

Denne opgave vedrører det væsentlige spørgsmål om vindikation/ekstinktion af løsøre, som omtales udførligt i lærebogen på siderne 271 til 276 og begrebet en proforma-aftale, se tillige lærebog side 140.

Den oprindelige ejer af frimærket, udlåner (Lorenz Petersen) til låner (Per Totte (ENIGMA)), som imidlertid sælger frimærket videre til Søren Toft, som videresælger til en professionel frimærkehandler, som endelig sælger frimærket videre til Poul Madsen.

Hovedreglen i dansk ret er vindikation, og i betroelsestilfælde bygger det især på bestemmelserne i Danske Lov 5.-7.-4. og 5.-8.-12. Og denne hovedregel om vindikation gælder, uanset hvor mange omsætningsled løsøregenstanden har været igennem.

En besvarelse bør diskutere, om der er omstændigheder, som kunne tilsige ekstinktion. Ekstinktion kan fremgå af lovbestemmelser, men i den konkrete situation vil det være ud fra retspraksis, hvis ekstinktion skal fastslås. Men to af de ulovfæstede ekstinktionsbetingelser ses ikke opfyldt, nemlig betingelsen om uagtsomhed hos den oprindelige ejer (Lorenz Petersen, næppe opfyldt, idet frimærket lånes ud til en udstillingschef – ikke en tilfældig tredjemand) og passivitet hos den oprindelige ejer. Resultatet bliver derfor vindikation.

Anvendelse af forhandlergrundsætningen (se lærebog side 273) må afvises, fordi situationen her intet har med forhandlergrundsætningen at gøre. Poul Madsen husker således meget forkert vedrørende det, han lærte på HD-studiet i 1992.

Lorenz Petersen kan således vindicere frimærket fra Poul Madsen, som herefter må gøre Kbl. § 59 gældende over for sin "formand" og så fremdeles.

1.2. Giv en begrundet redegørelse for, hvorledes konflikten mellem Lorenz Petersen og Kreditbanken bør løses. (Den forfalskede bankudskrift)

Lorenz Petersen har en indsigelse gående ud på, at han har overgivet frimærket til Børge Sørensen uden at få den aftalte købesum. Det skal indledningsvist afgøres, hvilken indsigelse der her er tale. Selv om teksten benytter ordet forfalsket, er der ikke tale om en stærk ugyldighedsgrund, men derimod den svage ugyldighedsgrund, svig, Aftl. § 30. Da Børge Sørensen er i ond tro, skal han tilbagelevere frimærket, men frimærket er videreoverdraget ved retsforfølgning, og så opstår spørgsmålet om vindikation/ekstinktion. Skal Kreditbanken eller Lorenz Petersen have frimærket?

Da videreoverdragelse ikke er til eje eller pant (omsætningserhvervelse), men derimod til en retsforfølgende kreditor er løsningen vindikation. Lorenz Petersen får sit frimærke retur. Kreditor ekstinktion accepteres ikke i dansk ret. En retsforfølgende kreditor får ikke bedre ret end den ret, som debitor havde, og Børge Sørensen havde ikke ret til frimærket, da han har begået svig og er i ond tro.

Opgave 2

2.1. Hvem har ret, fader eller søn? Du bedes give en begrundet redegørelse for, hvorledes konflikten bør afgøres. (Sønnens køb af AirPods + salg af samme mod køb af pladespiller)

Køb af AIRPods: Sønnen Alexander køber for selvtjente penge et sæt AirPods. Som hovedregel kan den 14-årige ikke indgå retshandler, men det skal undersøges, om han er omfattet af undtagelser. Selverhvervsreglen kan ikke benyttes, da Alexander ikke er fyldt 15 år på optjeningstidspunktet. Ej heller kan reglen om arv/gave til fri rådighed benyttes, ligesom reglen i VÆL § 42, stk. 1 nr. 3 ikke kan anvendes, fordi værgeren ikke har givet sin tilladelse til netop dette køb. Derimod vil pengereglen gøre aftalen om køb af AirPods gyldig. Drengens alder, 14 år, beløbets størrelse og den købte genstand må tilsige, at sælger er i god tro. Handlen er således gyldig, og Alexander råder dermed selv over det købte.

Dette indebærer, at faderen ikke har ret. Alexander har ret på grund af pengereglen, derimod har han fået forkert fat på reglen om selverhverv, som kræver at man er fyldt 15 år på købstidspunktet.

2.2. Du bedes give en begrundet redegørelse for, hvorledes Poul Blomme bør besvare det stillede spørgsmål. (Spørgsmålet om penge for at gifte sig, skifte religion og stemme på et bestemt part)

Hvis Søren Hansen afgiver disse tre løfter over for en eventuelt kommende svigerfar vil det stride mod lov og ærbarhed, som er en stærk ugyldighedsgrund. Søren vil således ikke være bundet, jf. D.L. 5-1-2. Nogle studerende vil sikkert nævne Aftl. § 36, hvilket er OK.

2.3. Du bedes give en begrundet redegørelse for, hvorledes retssagen mellem parterne bør afgøres. (Køb af brillant-ringen)

Den indrykkede annonce er en opfordring til at gøre tilbud. Da parterne mødes, bliver der tale om et tilbud, Aftl §§ 1 og 7.

Der er tale om et civilkøb, hvorfor hele den gamle købelov (§§ 1-71) kan anvendes. Der også tale om et specieskøb og et afhentningskøb, § 9.

Det afgørende spørgsmål i opgaven er, om der er tale om en mangel, som giver ret til dekort, eller om manglen er så væsentlig, at købet kan hæves, Kbl. § 42, ligesom købers undersøgelsespligt eller tilsidesættelse heraf bør stå centralt i en besvarelse. Sælgers oplysningspligt kan også diskuteres.

Opgaven er inspireret af UfR 1950/473 H.

ØLD siger, at manglen ikke er væsentlig, (køber vil i så tilfælde have forlangt garanti for karatindhold), men at køber kan få en dekort på 20 %, ligesom ØL fastslår, at der er reklameret til tiden, idet det er naturligt, at der bruges nogle dage til forhandlinger mellem parterne.

Højesteret henholder sig alene til Kbl. § 47, købers undersøgelsespligt. Køber har ladet ringen undersøge hos guldsmed og må derfor tage ringen, som den er.

Opgaven er således åben, og gode velargumenterende besvarelser skal selvfølgelig belønnes.

2.4. Du bedes give en begrundet redegørelse for, hvorledes konflikten bør afgøres. (Den uheldige badmintonspiller)

Inspireret af UfR 1942/1002. Erstatning uden for kontrakt. De 6 erstatningsbetingelser gennemgås. Navnlig skal ansvarsgrundlag behandles (hændeligt uheld/simpel uagtsomhed). ØLD sagde hændeligt, og spørgsmålet om accept af egen risiko i forbindelse med sportsudøvelse bør også behandles. Ingeborg bør frifindes.

3.1. Du bedes give en begrundet redegørelse for, hvorledes konflikten bør afgøres.

I opgaven skal diskuteres risikoovergang (jf. Kbl. § 17, stk. 1) idet det bemærkes der er tale om et handelskøb (jf. Kbl. § 4, stk. 1). Parterne har først aftalt "frit leveret" med sælgers egen fragtmand, hvilket må fortolkes således, at risikoen først går over når varen er leveret til køber på købers forretningssted, jf. Kbl. § 65. Imidlertid laves denne aftale om, idet sælgers chauffør bliver syg, og det herefter aftales, at sælger – på købers anmodning – skal finde en (selvstændig) fragtfører. Dette indebærer som udgangspunkt nu, at risikoen for hændelige skader overgår til køber allerede fra det tidspunkt hvor varen er overgivet til den selvstændige fragtmand, jf. Kbl. § 10. Dog fremgår sælgers forretningssted ikke klart af opgaven. Det fremgår derimod, at sælger normalt anvender sine egne chauffører til at bringe varer ud. Dette kan indebære, at sælger anser købers forretningssted som liggende så tæt på, at det er "inden for pladsens grænser", jf. Kbl. § 11. I så fald kan der argumenteres for, at risikoen ikke er gået over, selv om sælger benytter en selvstændig fragtmand – køber ved jo ikke nødvendigvis, at dette bliver en følge af den aftale, sælger og køber efterfølgende indgår. Resultatet, den studerende kommer frem til, er ikke så afgørende – det er diskussion derimod.

3.2. Du bedes give en begrundet redegørelse for, hvorledes konflikten bør afgøres.

Uanset om man kategoriserer købet som et species- eller genuskøb (hvilket der nok ikke umiddelbart er oplysninger nok til at afgøre), bør besvarelsen drøfte om der er tale om en så væsentlig mangel, at køber kan ophæve købet (se hertil Kbl. § 42, stk. 1 og Kbl. § 43, stk. 2). Selve *effekten* af manglen er uden tvivl *væsentlig*, nemlig at ismassen opvarmes, selvom selve årsagen til defekten er en mindre termostat, der kan skiftes inden kort tid. Hertil skal bemærkes, at købeloven som udgangspunkt ikke giver sælger ret til at afhjælpe mangler efter leveringstiden er forløbet, jf. Kbl. § 49.

Udgangspunktet er derfor en ret til at ophæve købet, idet køber har gjort sit krav gældende rettidigt jf. Kbl. § 52. Kravet er næppe fortabt pga. manglende undersøgelse, men det kan diskuteres (KBL § 51).

Den gode opgave ser, at kravet om erstatning for den ødelagte ismasse ret beset er et produktskadeerstatningskrav, idet en defekt i produktet har forårsaget skade. Der er tale om det i retspraksis udviklede produktansvar der i givet fald er relevant.

Det er ikke en stor fejl, hvis dette ikke ses, og erstatning i stedet for ydes jf. Købelovens regler.